

## CONTRIBUȚIA ORGANIZAȚIILOR P.C.R. ȘI P.S.D. DIN JUDEȚUL ARGEȘ LA FĂURIREA PARTIDULUI UNIC AL CLASEI MUNCITOARE

PETRE POPA

Unificarea mișcării muncitorești din România într-un singur partid revoluționar a fost rezultatul unei îndelungate activități desfășurate încă de la crearea Partidului Comunist Român de către elementele înaintate ale clasei noastre muncitoare.

„Făurirea în februarie 1948 a partidului revoluționar unic al clasei muncitoare, pe temelia marxism-leninismului, arată tovarășul Nicolae Ceaușescu, a asigurat realizarea unității depline politico-organizatorice a proletariatului — condiție a exercitării de către clasa muncitoare și partidul ei a rolului de forță conducătoare în societate“<sup>1</sup>.

Dezvoltarea procesului revoluționar al unității clasei muncitoare a determinat membrii celor două partide muncitorești „să se apropie, să-și însușească o ideologie unică — ideologia marxist-leninistă — metode și căi de acțiune comune, demascând și îndepărtând din rindurile lor pe dușmanii unității proletare“<sup>2</sup>.

În această importantă acțiune politică s-au încadrat activ și organizațiile P.C.R. și P.S.D. din județul Argeș, care cu deosebire după 23 August 1944 au fost prezente în toate etapele evolutive ale făuririi Partidului Unic Muncitoresc. În anii grei ai ilegalității, muncitorii din fabrici și ateliere s-au ridicat totdeauna uniți pentru a infringe teroarea și exploatarea, pentru a obține drepturi și libertăți democratice. În acest sens se remarcă acțiunile desfășurate împotriva dictaturii militaro-fasciste de către muncitorii de la bazinul carbonifer Schitu-Golești, Textila Pitești și unitățile căilor ferate.

Publicarea la 1 mai 1944 a manifestului Frontului Unic Muncitoresc, care făcea cunoscută realizarea acordului între P.C.R. și P.S.D., a constituit un însemnat mijloc pentru stringerea legăturilor și desfășurarea comună a unor acțiuni și de către organizațiile celor două partide muncitorești din județul Argeș.

<sup>1</sup> Nicolae Ceaușescu, *Expunere la adunarea solemnă din 7 mai 1971*. București, Ed. politică p. 23.

<sup>2</sup> A. Petric. Gh. Tuțui, „Unif. mișc. muncit. din Român. Buc. 1968 Ed. Acad. R.S.R. pag. 7.

Imediat după 23 August 1944, se reorganizează în condiții legale activitatea organizației P.C.R. din orașul Pitești, în cadrul căreia a activat ca secretar muncitorilor armurier Petre Năstăsescu și se formează în casa avocatului cu vederi democratice Teo Simionescu, Comitetul local al Blocului Național Democratic, care a reunit reprezentanții celor două partide muncitorești, precum și ai altor organizații politice interesate în rezolvarea unor probleme vitale pentru România.

În unitățile economice mai mari din județul Argeș iau ființă comitete de Front Unic — organisme politice care vor aduce o însemnată contribuție la desfășurarea acțiunilor revendicative pentru întărirea controlului muncitoresc și sporirea producției, pentru apropierea politică a organizațiilor P.C.R. și P.S.D. Faptul că în județul Argeș, principală caracteristică a formării și activității organizațiilor sindicale muncitorești a constituit-o unitatea de acțiune, indiferent din ce organizație politică a clasei muncitoare făceau parte membrii sindicatelor, a reprezentat o bază sigură pentru evoluția firească favorabilă, spre formarea Partidului Unic al clasei muncitoare. Așa se explică faptul că deși puțin numeroasă, acționând strâns unită, clasa muncitoare din județul Argeș a reușit să estompeze și să înfrângă reacțiunea, să câștige masele largi populare.

Astfel, muncitorii de la Textila Găvana și Depoul C.F.R. din Pitești se organizează la începutul lunii septembrie 1944 în sindicate unite, care sprijină activitatea comitetelor de fabrică<sup>3</sup>. Sub titlul „Muncitorii de la Concordia — Schitu Golești s-au organizat”, ziarul „Scînteia” anunța că: „în ziua de 17 septembrie a avut loc adunarea pentru alegerea comitetului unic de fabrică... S-a reușit să se obțină în scurt timp o mai bună aprovizionare, concedii de odihnă, organizarea unui ecomomat, lupta însă va continua”<sup>4</sup>.

Și în orașul C. de Argeș se acționează în strînsă unitate de către muncitori pentru realizarea dezideratelor etapei respective. Așa de exemplu „în ziua de 18 septembrie 1944 muncitorii și meseriașii de la Centrul de Exploatare forestieră și C.A.P.S. — arată „Scînteia” — s-au organizat în sindicate unice, alegînd și comitete de fabrică. Ei au înțeles astfel că singurul drum de salvare al muncitorilor de la situația grea în care se zbat este drumul organizării și al unității depline, pentru o viață mai bună și mai demnă”<sup>5</sup>.

La 4 octombrie 1944 are loc la Pitești o consfătuire a social-democraților din județul Argeș, cu care prilej se reorganizează comitetul județean format din 12 membrii, avînd în frunte pe Traian Novacovici și Radu Pojacevschi. „Continuînd o veche tradiție democratică ce porcede încă din mișcarea de redeșteptare de la 1848, se arată în manifestul adoptat cu acest prilej, Argeșul s-a afirmat din primele zile ce au urmat după 23 August 1944, pe primul plan al luptei pentru principiile democratice. Astăzi, după înlăturarea dictaturii, social-democrații din Argeș luptă cu tărie pentru o reală libertate și unitate de acțiune a poporului”<sup>6</sup>.

<sup>3</sup> Arhiva Comit. jud. P.C.R. Argeș fond. 1. dos. 1. p. 9.

<sup>4</sup> Scînteia nr. 3, an. I, 23 sept. 1944, p. 3.

<sup>5</sup> Scînteia nr. 12, an. I, 12 oct. 1944, p. 2.

<sup>6</sup> „Libertatea” an. I. nr. 39 din 5 oct. 1944, p. 3.

Între organizațiile P.C.R. și P.S.D. din județul Argeș se ajunge din multe puncte de vedere la o identitate de vederi, ceea ce permite organizarea în Pitești, în ziua de 15 octombrie 1944 a unei mari întruniri politice și apoi constituirea la 23 octombrie 1944 a Consiliului județean Argeș al Frontului Național Democratic.

Atenția acordată programului de luptă al Frontului Unic Muncitoresc de către unele comitete țărănești a reprezentat o cale însemnată pentru făurirea alianței muncitorești-țărănești. În acest sens se remarcă de exemplu activitatea desfășurată de țărani din comuna Oești, care printr-o scrisoare adresată ziarului „România Liberă” în octombrie 1944, anunțau „aderăm la Platforma Frontului Unic Muncitoresc și solicităm sprijin pentru organizarea cooperativei, obținerea de izlazuri și organizarea învățământului agricol”<sup>7</sup>.

Militînd pentru un guvern al Frontului Național Democratic, muncitorii din județul Argeș, masele largi populare participă cu însuflețire, călăuzite de aceleași scopuri la impunătorul miting din 15 octombrie 1944 din Bazinul carbonifer al județului Muscel<sup>8</sup> la demonstrația de la Pitești din 2 decembrie 1944<sup>9</sup>, la adunarea comună a muncitorilor de la I.A.R. și Schitu-Golești din 1 decembrie 1944<sup>10</sup>, sau la adunarea populară din Pitești din 4 februarie 1945<sup>11</sup>, în cadrul cărora au luat cuvîntul atît comuniști cît și socialiști, cerînd cu insistență într-un glas aderarea la platforma Frontului Unic Muncitoresc, realizarea programului de luptă populară.

Instaurarea guvernului democrat-popular condus de dr. Petru Groza a favorizat lupta unită a celor două organizații muncitorești pentru susținerea înlăptuirii reformei agrare, refacerea economiei locale, distrusă în parte de război, precum și pentru a determina îmbunătățirea conducerii prefecturilor și primăriilor cu elemente democrate.

Astfel, în martie 1945, devine prefect al fostului județ Argeș, avocatul Teo Simionescu, iar în fostul județ Muscel — Ion Nacotescu, reprezentînd forțele politice grupate în F.N.D. În aprilie 1945 conducerea primăriei orașului Pitești va fi preluată de comunistul Petre Năstăsescu, cea a orașului Cîmpulung-Muscel de către social-democratul Nicolae Cernescu, iar la Curtea de Argeș devine ajutor de primar Ion Fianu tot din partea P.S.D.<sup>12</sup>

A continuat și s-a întărit colaborarea de front unic dintre organizațiile locale din Argeș ale P.C.R. și P.S.D. cu toate că uneori se vor manifesta și slăbiciuni ale acestei colaborări fără a fi însă afectată lupta generală pentru rezolvarea problemelor fundamentale ale revoluției. Astfel, cu prilejul întrunirii publice din 22 aprilie 1945, la care participă un însemnat număr de membri ai ambelor partide, se discută favorabil programul de guvernare democratică<sup>13</sup>.

<sup>7</sup> „România Liberă” nr. 67 din 21 oct. 1944, p. 4.

<sup>8</sup> „Libertatea” an. I. nr. 55 din 21 oct. 1944, p. 4

<sup>9</sup> Arhiva comit. jud. P.C.R. Argeș fond. 1 dos. 6 ; p. 12.

<sup>10</sup> „Scînteia” an. I. nr. 88 din 18 dec. 1944, p. 3.

<sup>11</sup> „Scînteia” an. II. nr. 135 din 9 febr. 1945 p. 5.

<sup>12</sup> Arhiva Comit. jud. P.C.R. Argeș fond. 1. dos. 5, p. 4 și „Libertatea” an II. nr. 181 și 203 din martie și aprilie 1945.

<sup>13</sup> Idem., dosar 4, p. 47.

Organizațiile din Argeș ale P.C.R. și P.S.D. acordă o deosebită atenție pregătirii și desfășurării sărbătoririi primului 1 Mai liber, din anul 1945. Forțele politice unite în frontul Unic Muncitoresc, reușesc să confere sărbătoririi acestei zile o amploare și o orientare deosebită în sprijinul întăririi cuceririi revoluționare, al unității de voință și acțiune a elementelor muncitorești.

Din orașul Pitești, unde se hotărăște să se desfășoare o amplă demonstrație, se lansează de către comitetul Frontului Unic Muncitoresc un semnificativ și elocvent manifest prin care cetățenii erau chemați la sărbătorirea acestei zile sub semnul susținerii guvernului dr. Petru Groza și a reformelor democratice, a mobilizării maselor la o susținută luptă politică împotriva forțelor reacționare <sup>14</sup>.

La 29 mai 1945, se desfășoară la Pitești o nouă întrunire a conducerii celor două organizații județene unite în cadrul F.U.M. cu care prilej se reafirmă hotărîrea lor de a sprijini guvernul și de a veghea la aplicarea neabătută a legilor noi economice <sup>15</sup>.

În iulie 1945, este relevantă hotărîrea tineretului muncitoresc din Pitești de a se stringe legăturile dintre organizațiile U.T.C. și U.T.S. în cadrul F.U.M. colaborare „bazată pe reciprocitate, care poate fi o garanție de viitor a solidarității tineretului în slujba poporului” <sup>16</sup>.

Se întărește totodată unitatea muncitorilor celor două partide în cadrul multiplelor acțiuni sindicale. Numărul celor organizați în sindicate se ridică în județul Argeș la jumătatea anului 1945, la peste 5 000. Între 28—31 mai 1945, delegați din Argeș și Muscel sînt prezenți la ședințele pe țară ale Conferinței Generale a Muncii. Ziarul „Libertatea”, organul de presă al P.S.D., evidențiază frecvent acțiunile desfășurate în vara anului 1945 de către Frontul Unic Muncitoresc din județele Argeș și Muscel, atît pe plan politic, cît și pe plan economic, social și cultural.

Conferința Națională a P.C.R. din 16—21 octombrie 1945 a prilejuit muncitorilor din Argeș, maselor largi populare, manifestarea unitară a adevizării lor față de planul îndrăzneț al acestui prim forum politic al comuniștilor români. În adunări organizate de către comitetele Frontului Unic la Întreprinderea Textila, unitățile căilor ferate, de exploatare a cărbunelui sau prelucrare a lemnului, muncitorii și-au spus deschis și viguros cuvîntul, hotărîrea lor fermă de a contribui la realizarea epocalelor hotărîri privind transformarea înnoitoare a economiei și vieții țării noastre. Programul de lucru al partidului comunist avea cu atît mai mult ecou în județul Argeș, cu cît acest străbun și bogat pămînt românesc era insuficient valorificat.

La sfîrșitul anului 1945 și începutul anului 1946, „problema principală a relațiilor dintre P.C.R. și P.S.D. a fost aceea a pregătirii pentru alegerile parlamentare” <sup>17</sup>. În această vastă și hotărîtoare încheștare politică, organizațiile din județul Argeș ale P.C.R. și P.S.D. au dovedit o prezență activă, permanentă și cu o mare influență, în rîndul maselor de alegători.

<sup>14</sup> *Idem*, dosar 12, p. 40.

<sup>15</sup> *Idem*, dosar 7, p. 1.

<sup>16</sup> *Idem*, dosar 9, p. 31.

<sup>17</sup> A. Petric, Gh. Tuțui, L.c., p. 89.

Cu prilejul plenarei lărgite a Comitetului județean Argeș al P.C.R. din 10 ianuarie 1946, se stabilesc noi măsuri pentru întărirea colaborării în cadrul Frontului Unic Muncitoresc, a comuniștilor cu aripa de stînga a organizației județene socialiste, condusă de Radu Pojacevski și Ion Betle, în vederea participării pe aceleași liste în viitoarele alegeri parlamentare <sup>18</sup>.

La începutul lunii februarie 1946 are loc la Pitești o consfătuire a conducerii organizației județene a P.S.D. cu comitetele locale social-democrate. În cadrul acestei consfătuiri se produce ruptura definitivă între cei care doreau colaborarea cu organizația locală a P.C.R. și susținătorii politici de izolare a socialiștilor, grupare retrogradă condusă de Traian Novacovici, care între timp devenise prefectul județului Argeș. Un succes remarcabil al forțelor socialiste locale favorabile unirii în alegeri cu comuniștii îl reprezintă înlocuirea în aprilie 1946 a prefectului Traian Novacovici cu Nicolae Constantin, adept al unității muncitorești <sup>19</sup>.

Cu prilejul sărbătoririi zilei de 1 Mai 1946, în Pitești, participă peste 18 000 de demonstranți, manifestîndu-se cu hotărîre pentru unitatea clasei muncitoare în lupta de refacere economică și pentru înfrîngerea reacțiunii. O acțiune asemănătoare are loc și la Cîmpulung Muscel. Adresîndu-se Comitetului Central al Frontului Unic Muncitoresc, „întreaga muncitorime muscelană, asigură prin lupta sa unită victoria cauzei muncitorimii manuale și intelectuale” <sup>20</sup>. Este și această manifestare de la 1 Mai 1946 o dovadă elocventă a închegării și în zona Argeșului a frontului comun dintre organizațiile partidului comunist și aripa de stînga a social-democraților.

În această perioadă, activitatea organizațiilor muncitorești din Argeș este sprijinită îndeaproape de către Emil Bodnaraș, Teohari Georgescu, Ștefan Voitec și Dumitru Soloman. În iulie 1946, în județul Argeș erau peste 6 260 muncitori grupați în întreprinderi cu peste 100 de salariați, marea lor majoritate erau cuprinși în syndicatele unite, iar o bună parte în partidul comunist și socialist <sup>21</sup>.

Activitatea susținută a forțelor politice democratice în cadrul campaniei electorale, forța organizațiilor P.C.R. și P.S.D. din județul Argeș, unite în listele electorale, s-a reflectat în rezultatele alegerilor din 19 noiembrie 1946, cînd majoritatea covârșitoare a votanților și-a exprimat voința pentru a încredința destinele țării partidelor cu adevărat progresiste.

În ultimă instanță, victoria în alegeri a B.P.D. a fost victoria unității de voință și acțiune a clasei muncitoare, a Partidului Comunist Român în colaborare cu celelalte forțe democratice. Prin această vastă și hotărîtoare activitate s-a cimentat mai puternic necesitatea unirii celor două partide muncitorești într-o forță politică reprezentativă a întregului proletariat român.

Încă de la începutul anului 1947 acțiunile din Argeș ale P.C.R., legăturile lor cu masele de oameni ai muncii sînt tot mai frecvente,

<sup>18</sup> Arhiva Comit. jud. P.C.R. Argeș, fond. 1, dosar 13, p. 3.

<sup>19</sup> *Idem*, dosar 13, p. 12.

<sup>20</sup> „Scînteia” nr. 516, din 5 mai 1946 p. 3.

<sup>21</sup> Arhiva com. jud. P.C.R. Argeș, fond, dos. 14/1946, p. 56.

efervescentă în acest domeniu fiind direct influențată de măsurile politice și organizatorice stabilite de Plenara C.C. al P.C.R. din 8—9 ianuarie 1947. Ca urmare, „Comitetul județean P.C.R. Argeș își propune activizarea tuturor celulelor de partid, întărirea calitativă a organizațiilor de partid, ridicarea nivelului politic și ideologic al membrilor săi, intensificarea muncii organizațiilor de masă, colaborarea cu toate organizațiile din B.P.D., întărire F.U.M., întărirea comitetelor de fabrică menite să urmărească menținerea ordinii și ridicarea producției”<sup>22</sup> obiective ce demonstrează o justă orientare a eforturilor comuniștilor din județul Argeș spre probleme de mare importanță.

În vederea intensificării colaborării organizațiilor P.C.R. și P.S.D., în luna ianuarie 1947, are loc la Pitești, o importantă ședință a F.U.M. cu care prilej „s-au discutat probleme privind lichidarea fricțiunilor între cele două partide, întărirea colaborării F.U.M. în întreprinderi și instituții, demascarea elementelor dușmănoase din cele două partide, conjugarea eforturilor pentru mărirea producției, demascarea sabotajilor, apărarea avutului întreprinderilor precum și posibilitatea organizării școlilor mixte de cadre”<sup>23</sup>.

Cu acest prilej se evidențiază faptul că organizațiile locale ale celor două partide muncitorești au o puternică bază de masă, concretizată în cei 10 679 membri ai sindicatelor și peste 9 700 de țărani împroprietăriți în județul Argeș<sup>24</sup>.

Spre sfârșitul lunii ianuarie 1947 se reorganizează Comitetul județean P.C.R. Argeș, plenara desfășurându-se în prezența lui Iosif Rangheț. Noul organ era compus din 23 membri, ca secretar fiind reales Nicolae Bădescu; în perioada mai-iunie 1947, ca secretar activează Sirbu Nicolae iar apoi pînă la unificarea din februarie 1948 — Neacșu Marin<sup>25</sup>.

În perioada imediat următoare plenarei Comitetului județean de partid, în orașele și satele argeșene se intensifică activitatea politică, de colaborare a forțelor democratice, se ia atitudine hotărâtă împotriva greșelilor unor membri de partid. Așa, de exemplu, în martie 1947, la moara „Frații Dumitrescu” din Pitești, sînt înlăturate din rîndurile partidului comunist unele elemente fasciste, dușmănoase<sup>26</sup>. În această perioadă numărul membrilor de partid în județul Argeș ajunge la peste 6 000, iar al socialiștilor la cca 7 000. În Pitești existau 1 657 comuniști, din care 892 muncitori, 56 țărani, 301 meseriași, 51 intelectuali, 340 funcționari și 17 militari<sup>27</sup>. Un raport al Comitetului județean Argeș al P.C.R. apreciază că în urma colaborării forțelor muncitorești, democrația are de cîștigat, se rezolvă multe chestiuni și în mediul rural, prin schimbări de primari și notari, bănuți ca elemente reacționare, cu elemente cinstite și devotate democrației<sup>28</sup>.

<sup>22</sup> Arhiva Comit. jud. P.C.R. Argeș. Fond. 1. dos. 29 (1/1947) p. 8.

<sup>23</sup> *Idem*, p. 21.

<sup>24</sup> *Ibidem*.

<sup>25</sup> *Idem*, dos. 32, p. 101

<sup>26</sup> *Idem*, dos. 37, p. 12.

<sup>27</sup> *Idem*, dos. 29, p. 205.

<sup>28</sup> *Idem*, dos. 29, p. 269.

În acest mod, încă de la începutul anului 1947, în județul Argeș se reușește înlocuirea conducerilor reacționare ale comunelor cu reprezentanți ai B.P.D., aspect ce va favoriza și activitatea de unificare a comuniștilor și socialiștilor, într-un singur partid puternic.

**Apartenența politică a conducerii comunelor din județul Argeș  
în ianuarie 1947**

	P.C.R.	P.S.D.	Fr. Plug.	F.N.P.	P.N.L. Tătăr.	P.N.T. Alexan- drescu	Total
Primari	19	13	54	6	20	34	146
Notari	15	8	24	16	19	24	106

Așadar, un număr de 146 de comune ale fostului județ Argeș erau conduse de elemente aparținând forțelor democratice, aliate în alegerile parlamentare, oca 22% din numărul primarilor făceau parte din partidele unite în frontul muncitoresc. O poziție prioritară aveau cadrele Frontului Plugarilor și ale țărăniștilor dezidenți, dovadă a structurii economice și sociale a județului în această perioadă<sup>29</sup>.

În scopul dinamizării și orientării activității comuniștilor din Argeș spre problemele majore ale etapei respective, la 16 aprilie 1947 tovarășul *Nicolae Ceaușescu* participă la ședința extraordinară a Biroului Comitetului județean P.C.R., cu care prilej se dezbate cu deosebire aspectele privind căile de luptă pentru înfrângerea definitivă a reacțiunii, munca de partid la sate și problema organizării pe baze noi a tineretului<sup>30</sup>. Această consfătuire de lucru a conducerii organizației județene cu tovarășul *Nicolae Ceaușescu* a fost un moment de seamă, deosebit ca influență și urmări pentru ținuta activității partidului comunist în această parte a țării.

Masele populare din județul Argeș, cu deosebire muncitorii din întreprinderi industriale, participă la impunătoare mitinguri organizate prin acțiunea comună a ambelor partide muncitorești, luându-se atitudine hotărâtă față de partidele burgheze, față de politica lor antiguvernamentală. „La 18 iulie 1947, minierii de la Poenari, Bătaia, Concordia și I.A.R., arată „Scînteia“, au organizat un mare miting prin care au cerut pedepsirea trădătorilor de țară, votînd o moțiune în acest sens“<sup>31</sup>.

Un mijloc însemnat pentru întărirea colaborării P.C.R. și P.S.D. l-a reprezentat modul în care au fost organizate alegerile sindicale din 1947.

În județul Argeș acțiunea are loc în perioada 20—29 septembrie 1947, lupta comună a comuniștilor și social-democraților oferind condiții din ce în ce mai favorabile pentru trecerea nemijlocită la înfăptuirea deplinei unități politice, organizatorice și ideologice a celor două organizații locale ale clasei muncitoare.

<sup>29</sup> *Idem*, dosar 32, p. 269.

<sup>30</sup> Arhiva Comit. jud. P.C.R. Argeș. Fond 1. Dosar 29/1947, p. 135.

<sup>31</sup> „Scînteia“ nr. 875 din 20 iulie 1947 p. 2.

Cu acest prilej, în județul Argeș s-a constatat un interes și entuziasm deosebit precum și o înaltă și vigilentă disciplină muncitorească, evidențiindu-se muncitorii de la C.F.R., Țesătoria Română, A.P.A.C.A. și sindicatul Lemn forestier din Curtea de Argeș<sup>32</sup>.

În cadrul alegerilor sindicale, care au reprezentat un adevărat examen public al colaborării P.C.R. și P.S.D., au existat și unele aspecte negative, cum au fost cele de la Textila Românească din Pitești, datorate insuficienței pregătiri a luptei împotriva elementelor reacționare.

În fostul județ Argeș, s-au făcut alegeri în 20 de sindicate, cu un număr de 12 093 sindicaliști, cu cotizația la zi, comitetele sindicale din întreprinderi, instituții sau secții fiind formate din 331 membrii. Noile comitete aveau următoarea structură după apartenență politică a membrilor lor : (sit. statistică).

În urma acestor alegeri sindicale, s-a constituit consiliul sindical județean Argeș, format din 22 membri și comisia locală Curtea de Argeș, compusă din 13 membrii, toți aceștia făcând parte din Partidul Comunist și P.S.D.<sup>33</sup>

Elementele social-democrate de dreapta, scizioniste sau exponente ale grupului titelist exclus din Partidul Social-Democrat, au suferit în alegerile sindicale o înfrângere zdrobitoare. Acolo unde s-au manifestat împotriva colaborării în front unic, împotriva partidului unic al clasei muncitoare, ele au rămas în afara organelor sindicale, așa cum s-a întâmplat la unitățile căilor ferate din Pitești<sup>34</sup>.

Membri în comitete	P.C.R.	P.S.D.	U.T.M.	P.N.P.	Fr. Plug.	Neutrii
Membri	173	32	1	11	7	18
Membri supleanți	22	14	—	2	2	9
Cenzori	20	7	—	2	2	3
Cenzori supleanți	3	—	—	—	—	3
Total	218	53	1	15	11	33

Ultimele luni ale anului 1947, bogate în evenimente care au pregăt看 terenul trecerii la revoluția socialistă, se caracterizează prin intensificarea colaborării dintre P.C.R. și P.S.D. și prin pregătirea nemijlocită a făuririi unității depline a clasei muncitoare.

După ședința comună a birourilor județene Argeș ale P.C.R. și P.S.D. ținută în urma ședinței comune a birourilor politice ale celor două partide, la 27 septembrie 1947, acțiunile vizînd unificarea se înmulțesc și dau tot mai bune rezultate. În vederea participării la Congresul al XVIII-lea al P.S.D. din 4—9 octombrie, organizația din Argeș își desemnează patru candidați: Emil Diaconescu deputat, Nicolae Constantin, Poroșanu Ion și Stănescu M. Ultimul însă va fi înlocuit în preajma

<sup>32</sup> Arhiva Comit. jud. P.C.R., Argeș, fond 1, dosar nr. 34/1947, p. 133.

<sup>33</sup> *Idem.*

<sup>34</sup> *Raport de activitate al Uniunii sindicatelor C.F.R.* București 1947 pagina 35.



Congresului, cu Ion Betle, muncitor C.F.R., întrucît se arătase potrivnic acțiunii de unificare.

La 1 octombrie 1947, are loc la Pitești un miting al social-democraților din Argeș și Muscel, la care participă peste 2 000 de membri ai partidului și alți cetățeni din aceste județe. „Toți delegații plășilor și organizațiilor locale — se arată în moțiunea adoptată — au hotărît ca la Congres, delegații din Argeș și Muscel să susțină unitatea celor două partide, altfel vor fi socotiți trădători”<sup>35</sup>.

Congresul al XVIII-lea al P.S.D. care a hotărît „să se grăbească făurirea unității politice, organizatorice și ideologice a mișcării noastre muncitorești”<sup>36</sup>, a determinat o vie efervescență politică în acest sens în întreaga țară. După Congres, delegații din Argeș dezbăt rezoluția în cadrul a numeroase organizații social-democrate, militează pentru întărirea Frontului Unic Muncitoresc în toate localitățile județului.

În cadrul lucrărilor pregătitoare pentru realizarea Partidului Unic Muncitoresc, începute la sfîrșitul lunii octombrie 1947, un loc central îl ocupă ședința birourilor politice ale P.C.R. și P.S.D., plenara Comitetelor centrale din 11—12 noiembrie și publicarea platformei program a Partidului Unic Muncitoresc — „etapă superioară în lupta pentru realizarea unității depline a clasei muncitoare din România, fundament principal pe care s-a realizat partidul marxist-leninist”<sup>37</sup>.

Este relevantă atitudinea membrilor celor două partide din fostele județe Argeș și Muscel. Astfel, imediat după publicarea platformei program a P.U.M. se constituie comisiile mixte județene pentru conducerea lucrărilor de unificare a organizațiilor de partid. Din aceste comisii au făcut parte Constantin Radu și Gheorghe Boncea (P.C.R.), Constantin Nicolae și Ion Betle (P.S.D.) pentru județul Argeș, iar pentru județul Muscel — Gheorghe Chitic și Ilie Cocev (P.C.R.), Gheorghe Stănculescu și Gheorghe Dinculescu (P.S.D.)<sup>38</sup>.

S-a trecut apoi la constituirea comisiilor locale, pe întreprinderi și plăși precum și la prelucrarea platformei comune a Partidului Unic Muncitoresc. „La A.P.A.C.A., C.A.P.S. și Silva — Morocni, cei propuși au fost aleși în unanimitate, platforma comună a fost primită cu entuziasm și apreciere. În același fel s-au petrecut lucrurile și la unitățile textile, la C.F.R. și la minieri, în unitățile de învățămînt, iar în zilele de 7 și 14 decembrie 1947 au avut loc adunările în comunele județului în care cite un comunist și un social-democrat au vorbit despre semnificația evenimentului ce se pregătea, platforma comună fiind primită cu mare însuflețire”<sup>39</sup> se arată în documentele vremii.

Sub semnul unității depline a membrilor celor două organizații muncitorești din Argeș și Muscel, are loc și sărbătorirea proclamării Republicii. „Sub lozincile: «Trăiască Republica Populară Română», «Trăiască Partidul Unic Muncitoresc», imediat după anunțarea prin radio a proclamării Republicii, populația orașului Cîmpulung — muncitori, funcționari, țărani din împrejurimi, tineri și bătrîni — au manifestat pe

<sup>35</sup> Arhiva Comit. jud. P.C.R. Argeș, fond. 1. dos./1947 p. 90.

<sup>36</sup> „Libertatea” nr. 943 din 11 oct. 1947.

<sup>37</sup> A. Petric. Gh. Tuțui I.c., p. 137.

<sup>38</sup> Scînteia nr. 988 din 30 noiembrie, 1947 p. 5.

<sup>39</sup> Arhiva comit. jud. P.C.R. Argeș fond. 1. dos. nr. 44/1948, p. 19.

străzi, salutind astfel excepționalul eveniment<sup>40</sup>. În orașul Pitești, „coloane de muncitori și funcționari s-au îndreptat spre Teatrul comunal unde a avut loc un însuflețit miting, la care au luat cuvântul printre alții Nicolae Constantin — prefectul județului Argeș, Gh. Tuțui — din partea U.T.M., Teodor Bachide — primarul orașului Pitești Stan Arsene — din partea sindicatelor unite, Constantin Nicolau (P.S.D.) și Marin Neacșu (P.C.R.), dovedindu-se încă odată atașamentul piteștenilor față de politica democratică, față de unitatea muncitorească”<sup>41</sup>. Un asemenea miting a avut loc și la Curtea de Argeș.

Activitatea revoluționară de masă, care a crescut în amploare la începutul anului 1948, a fost puternic stimulată de intensă muncă politică ce se desfășura în legătură cu realizarea unității clasei muncitoare în cadrul unui singur partid. Pe baza indicațiilor C.C. al F.U.M. se elaborează instrucțiuni privind modul practic de organizare și desfășurare a adunărilor generale de unificare. Astfel, în perioada 8—10 ianuarie 1948, s-au făcut pregătiri pentru adunările generale, între 10—20 ianuarie au avut loc adunările mixte ale membrilor P.C.R. și P.S.D., alegerile organelor de conducere pe întreprinderi și instituții, constituirea celulelor de partid pe secțiuni și ateliere precum și alegerea delegaților pentru conferințele de plăși și județe, iar între 20—25 ianuarie au fost prevăzute adunările generale județene și alegerea delegaților pentru Congres<sup>42</sup>.

Organizația din Argeș a Partidului Comunist Român a folosit acțiunea de unificare ca un bun prilej pentru a prezenta realizările guvernului democrat-popular, conținutul noii forme de stat, exploatarea poporului român de către guvernele trecute, urmările reformelor agrară, fiscală și monetară, a tradițiilor de unitate ale celor două partide muncitorești din România. Cu această ocazie, colectivele de muncitori și-au asumat noi și însemnate angajamente în producție, pentru sporirea vigilenței și au votat entuziaste moțiuni.

Astfel, în monțiunea adoptată de adunarea generală pentru alegerea comitetului local Pitești al P.U.M. se arată, printre altele: „Unitatea clasei muncitoare este cheazășia dezvoltării pe drumul libertății, păcii și bunei stări a poporului român, de aceea noi ne angajăm să luptăm pentru întărirea P.U.M. — partidul de avangardă al clasei muncitoare, să consolidăm cucerirea noii forme de stat, să sprijinim guvernul nostru pentru a-și consolida pozițiile cucerite, în obținerea de noi victorii pe drumul înfloririi țării și reconstrucției socialiste a României...”<sup>43</sup>.

În județul Argeș, așa cum reiese din planul de muncă al Comisiei județene a P.U.M. adunările de alegeri s-au desfășurat astfel: în perioada 12—16 ianuarie 1947 au avut loc adunările pe întreprinderi, instituții și în celulele din circumscripții, iar în ziua de 18 ianuarie s-au ținut adunările la plăși și pentru alegerea comitetelor locale Pitești și Curtea de Argeș unde s-au stabilit și delegații la adunarea generală județeană.

<sup>40</sup> Scintetia nr. 1011 din 3 ian. 1948 p. 3.

<sup>41</sup> *Ibidem*.

<sup>42</sup> A Petric. Gh. Tuțui l.c. p. 155.

<sup>43</sup> Arhiva Comit. jud. P.C.R. Argeș fond 1. dos. 44/1948 p. 31.

<sup>44</sup> *Idem*, p. 111.

<sup>45</sup> *Idem*, p. 2.

În urma reorganizării muncii de partid pe baza unității organizațiilor P.C.R. și P.S.D. și constituirea noilor celule de partid în orașele județului Argeș, existau în ianuarie 1948, un număr de 875 celule, dintre care 289 în întreprinderi, 400 în instituții și 186 în cartiere <sup>44</sup>.

Adunările de la plăși au dovedit atenția acordată de lumea satului argeșean, unității muncitorești. Așa de exemplu, la plasa Stoiceni, „în cadrul adunării deosebit de populate, se puteau citi pe chipurile participanților elanul de dragoste și entuziasm față de evenimentul la care erau chemați să hotărască” <sup>45</sup>. Pentru conferința județeană Argeș, la plăși au fost aleși 16 delegați din care 9 reprezentanți ai P.C.R. În Comitetul local Pitești au fost aleși 19 membri din care 11 comuniști, iar la Curtea de Argeș, 15 membri din care 8 reprezentind P.C.R.

Conferința județeană Argeș a Partidului Unic Muncitoresc s-a desfășurat la Pitești în ziua de 25 ianuarie 1948. La lucrările conferinței au participat peste 100 de delegați și invitați din partea Frontului Plugarilor, organizațiilor de femei, tineret și sindicale din care 73 erau membri ai Partidului Comunist <sup>46</sup>.

Adunarea județeană a P.U.M. a fost deschisă de reprezentantul P.S.D. — Constantin Nicolau, iar raportul privind unificarea a fost prezentat de secretarul Comitetului județean al P.C.R. — Marin Neacșu. Din partea comisiei centrale de pregătire a Congresului P.U.M. a participat Vasile Ionescu.

La Congresul de unificare a P.C.R. cu P.S.D. ale cărui lucrări s-au desfășurat la București în perioada 21—23 februarie 1948 organizația P.U.M. din județul Argeș, a trimis următorii delegați: Constantin Radu, Ion Chițan, Stan Arsene, Paula Bănică (P.C.R.) și Constantin Nicolau, Dumitru Bogdănescu, Ilie Purcel (P.S.D.) <sup>47</sup>.

Adunarea județeană Argeș a P.U.M. a adoptat o vibrantă telegramă adersată C.C. al F.U.M. în care printre altele se arată „Delegații organizațiilor P.U.M. din județul Argeș salută cu entuziasm înfăptuirea Partidului Unic al clasei muncitoare — chează democrației populare, a păcii, libertății și bunei stări a poporului român, și ne angajăm să luptăm pentru a întări și apăra unitatea deplină a clasei noastre muncitoare” <sup>48</sup>.

În ziua de 1 februarie 1948, a avut loc la Pitești adunarea cu activul de partid din județul Argeș, hotărîndu-se instalarea Comitetului județean Argeș al Partidului Muncitoresc Român, care a preluat conducerea și răspunderea întregii munci de partid, comisia mixtă de unificare încetîndu-și astfel activitatea. Noul comitet județean al P.M.R. era format din 19 membri (10 proveniți din organizațiile P.C.R. și 9 din organizațiile P.S.D.), ca secretar fiind ales Marin Neacșu, care pînă atunci îndeplinise această muncă în cadrul organizației județene a Partidului Comunist <sup>49</sup>.

Astfel se realizează și în județul Argeș acțiunea de unificare a celor două organizații locale ale clasei muncitoare. Activitatea susținută a unor militanți de seamă, a organizațiilor P.C.R. și P.S.D. din județul Argeș,

<sup>44</sup> *Idem*, p. 1.

<sup>45</sup> *Idem*, p. 12.

<sup>46</sup> *Idem*, p. 30.

<sup>49</sup> *Idem*, p. 1.

dovedește contribuția maselor muncitoare din Argeș, a membrilor acestor partide, la finalizarea luptei pentru unitatea politică și organizatorică, într-un singur partid, a clasei noastre muncitoare.

Unificarea P.C.R. cu P.S.D. pe baza învățurii marxist-leniniste în cadrul unui singur partid revoluționar, a determinat o creștere substanțială a rolului și forței clasei muncitoare, i-a permis acesteia să-și îndeplinească cu succes sarcina istorică de forță conducătoare în lupta pentru făurirea noii orînduirii sociale. Acest adevăr este ilustrat de marile realizări obținute de poporul român în anii următori, cînd sub conducerea Partidului Comunist Român a asigurat victoria socialismului, dezvoltarea susținută și multilaterală a României contemporane.

## LA CONTRIBUTION DES ORGANISATION DU P.C.R. ET DU P.S.D. DU DISTRICT ARGEȘ À LA CRÉATION DU PARTI UNIQUE DE LA CLASSE OUVRIÈRE

### R É S U M É

Cette étude présente — en vertu des documents existents aux archives politiques du district Argeș, des informations et des commentaires inclus dans les quotidiens de l'époque — les principales actions entreprises par les organisations du Parti social-démocrate du district Argeș en vue de la création du parti unique de la classe ouvrière de Roumanie.

On y met en évidence, tout particulièrement, les activités communes des deux organisations dans le cadre du Front Unique Ouvrier à l'occasion de quelques moments importants de la vie politique du district : la constitution du Conseil local du Front national-démocrate, la conquête du pouvoir dans les villes et les villages, la refonte de l'économie détruite par suite de la guerre, les élections parlementaires de 1946, les élections syndicales, l'instauration de la République. Une place importante y est réservée à la présentation de la réalisation pratique de l'organisation du Parti unique de la classe ouvrière dans le district Argeș, en février 1948.

Cette étude ajoute des éléments nouveaux à la connaissance de l'histoire contemporaine du district Argeș.

Comunicare prezentată la cea de a II-a Sesiune științifică de comunicări a Muzeului județean Argeș — Pitești 24—25 mai 1971.